

gjeldsbrevet

Aksjon Slett U-landsgjelda – nr 2. august 2003

Iraks gjeld • 5 år etter Birmingham • G8-møte

Så har det vært G8 møte igjen. Kom verden noe videre av at verdens rikeste lands ledere møttes i en fjellandsby i Frankrike, at et antall politistyrker ble utkommandert på ekstraoppdrag en søndags formiddag, av at 250 demonstranter ble arrestert mens 100 000 demonstranter gikk i høylytt men fredelig tog? Dessverre er inntrykket jeg sitter igjen med etter å ha vært i Annmasse at massen med folk som ønsker en alternativ globalisering ikke interesserer resten av verden. Det er i hvertfall det media ønsker å gi inntrykk av. Det er fremdeles den lille utbrytergruppen av demonstranter som kommer i tumulter med politiet som får all verdens oppmerksomhet. Media bygger opp bevisst en image rundt alternativglobaliseringens entusiaster som en destruktiv gjeng som bare er i mot og ikke for noe som helst. Det er så feil som det kan bli. Vi er ikke anti- vi er for en annen utvikling, for en annen vektlegging av verdier, for en rettferdig fordeling og for en åpnere og mer demokratisk maktstruktur i verden og ikke minst for 100% gjeldsslette for de fattigste og mest forgjeldede landene. Hvorfor er media så destruktivt at de alltid fokuserer på vold? Hvorfor er ikke media med på ønsket om å skape en

bedre verden? Fordi det ikke er penger å tjene på det, eller er det bare "væpna revolusjon" som vil få nok oppmerksomhet?

I dette nummer av Gjeldsbrevet kan du lese om SLUG`eres opplevelser i Annmasse og om hvordan vi jobber "bak kulissene". En ny rapport fra WDM viser hvordan folk i sør gjør opprør (bak kulissene av vestlig media) og vi har kikket på Globaliseringsmeldinga som virker som en kulisse i seg selv. En journalist som har utmerket seg ved å komme frem bak de vanlige kulissene og fått den andre siden frem i lyset er John Pilger. Han var nylig i Oslo og mottok årets Sofie pris. Vi gratulerer en verdig mottaker.

Sommeren er over og vi går en aktiv høst i møte. Les også om Changemaker sin vellykkede sommerkampanje om dikatorgjelda, den er et eksempel til oppfølging.

Silje Hagerup

innhold

- 3** Verdens største gjeldbyrde – hva nå med Irak?
- 4** G8-møte: Annemasse/Geneve
Av Maria Dyveke Styve, SLUG
- 5** SLUG langs Caminoen
Av Bjørg Hauer, SLUG
- 6** HIPC evaluert
Av Kjetil G. Abildsnes, SLUG
- 7** Globaliseringsmeldinga
Av Silje Hagerup, SLUG
- 8** Har G8 slettet gjelda?
Av Kristin Waag
- 9** International Financing Facility (IFF)
Av Silje Hagerup, SLUG
- 10** Regninga forfaller - om økologisk gjeld
Av Tor Brynjar Welander, SLUG
- 11** Forræderiske betingelser – ny rapport fra WDM
Av Sigrid Berg, SLUG
- 11** SDRM lagt på is
Av Kjetil G. Abildsnes, SLUG
- 12** Opprør i Sør
Av Kristin Waag
- 13** Slett diktatorgjelda!
Av Kjetil G. Abildsnes, SLUG
- 14** Sør-Afrikas gjeld er umoralsk
Av Silje Hagerup, SLUG
- 15** Arrangementer i høst

Utgitt av
Aksjon Slett U-landsgjelda (SLUG)
ForUMs arbeidsgruppe om gjeld og utvikling
SLUG, Storgata 11, 0155 OSLO
tlf 23 01 03 17
slug@forumfor.no
www.slettgjelda.no

Gjeldsbrevet kommer ut fire ganger i året.
Dette er nummer 2/2003. Dersom du ønsker å abonnere på gjeldsbrevet ta kontakt med SLUG. Det er gratis!

Bidrag, synspunkter, leserbrev, ros og ris mottas med takk.

Ansvarlig redaktør: Silje Hagerup

Redigering: Silje Hagerup
Kristin Waag

Layout: Kjetil G. Abildsnes

Bidragstyttere: Kjetil G. Abildsnes
Sigrid Berg
Silje Hagerup
Bjørg Hauer
Jostein Jakobsen
Ingrid W. Stolpestad
Maria Dyveke Styve
Kristin Waag
Tor Brynjar Welander

Trykk: Grafisk Senter Grøset AS
Takk til laboremus prepress as!
Redaksjonen avsluttet: 24 august 2003

Forside: Demonstrasjonene i Annemasse.
Foto: SLUG

Verdens største gjeldsbyrde – hva nå med Irak?

Etter at bombestøvet har senket seg over Bagdad og flyalarmen har trukket sine siste ul, er debatten rundt hvem som skal betale regninga etter Saddams styre i gang. Med verdens største gjelds-

byrde som utgangspunkt børster ledende politikere og kommentatorer verden over støvet av den gamle "Doktrinen om Fiendtlig Gjeld"

I mars i år uttalte USAs finansminister John Snow at Irak sin gjeld må slettes med bakgrunn i denne doktrinen. Dette skapte stor debatt og dessverre mener både amerikanske media og gjeldsslettebevegelser at doktrinen neppe vil bli tatt i bruk – dette på grunn av presedensen den skaper.

Hvorfor gjeldsbyrden ikke er bærekraftig

Iraks gjeldsbyrde er ikke bærekraftig. Etter krigføring mot Iran, tolv år med FN-sanksjoner og den nylige militære invasjonen har ikke bare infrastruktur i landet blitt ødelagt og fattigdommen ekspandert kraftig: Landet har også opparbeidet seg verdens største gjeld sett i forhold til sin BNP, en gjeld som ligger et sted mellom 350 og 380 milliarder dollar. Dette utgjør en gjeldsbyrde på 16000 dollar per person, mens inntekten per person p.a anslås å være maksimum 1200 dollar. I tillegg regner man med at Irak trenger 100 milliarder dollar for å bygge opp landet. (Tall fra Jubilee Research, Mitchell, april 2003)

Doktrinen om Fiendtlig gjeld

Med disse tallene er det ikke overraskende at USA etter avsluttede angrep ba om gjeldsslette for Irak. Dette ble gjort med Doktrinen om Fiendtlig Gjeld som argument. Dette dokumentet ble utarbeidet i 1927 av økonomen Alexander Sack og sier følgende: "Om en despotisk makt skulle danne en gjeld ikke for nytten eller interessen til staten, men for å styrke sitt eget despotiske regime(...) er denne gjelda å regne som fiendtlig (...) og faller med regimet."(Sack, 1927) Denne doktrinen har blitt brukt av gjeldsslettebevegelser for å

argumentere for gyldigheten av begrepet illegitim gjeld. De store kreditorene har imidlertid vært svært lite villige til å imøtekomme argumentene om at gjeld som faller innenfor definisjonen om illegitimitet må slettes – helt til USA nå altså bruker det samme argumentet for sletting av Iraks gjeld.

Presedens

Det som dermed gjør gjeldsslette for Irak problematisk er presedensen dette vil skape. Njoki Njehu fra nettverket 50 years is enough sier at USAs krav om gjeldsslette for Irak er både "hyklersk og fornuftig." (Referert i en artikkel fra Stop-IMF, april 2003) Hvorfor har ikke andre post-diktatur-land fått gjeldsslette, og hvorfor er illegitimitetsbegrepet blitt avvist kontant? Spørsmålet blir stilt av flere. I følge Eric Toussaint fra det franske gjeldsnettverket CADTM (Comité pour l'Annulation de la Dette du Thiers Monde) er Irak et perfekt eksempel på fiendtlig, og dermed illegitim, gjeld. Samtidig sier Toussaint at han tviler på at gjeldsslette faktisk vil skje. Denne tvilen grunngrir han med presedensen dette vil skape for land som Sør-Afrika, Filippinene og store deler av Latin-Amerika som nettopp ikke har fått gjeldsslette etter en periode med diktatur. (Toussaint, 2003) En lederartikkel i Financial Times i april i år diskuterer den samme problematikken. Denne artikkelen argumenterer for at Sacks definisjon av fiendtlig gjeld ikke passer i Iraks tilfelle. Et vesentlig poeng i denne argumentasjonen er at "en rekke andre land – Indonesia, Nigeria og Sør-Afrika, for eksempel – umiddelbart vil søke

etter å bruke presedensen fra Irak for å slette deres egen fiendtlige gjeld." (Leder, Financial Times, 28 april 2003) Konsekvensene av gjeldsslette for Irak vil altså innebære krav om en bredere aksept av begrepet fiendtlig gjeld – noe som flere fattige forgjeldede land vil kunne dra nytte av, og flere kreditorer vil oppleve som svært problematisk.

Gjeldsslettebevegelser i Sør

Gjeldsslettebevegelser, spesielt i Sør, har lenge pekt på illegitim gjeld som et vesentlig aspekt i gjeldsslettedebatten. Ved siden av å peke på den åpenbare presedensen som gjeldsslette til Irak vil gi, argumenterer de for at slette av illegitim gjeld vil skape et større långiveransvar og forhindre uansvarlige utlån i fremtiden – som lån til Saddam var et eksempel på. Jubilee South peker på FN-sanksjoner, militære intervensjoner og støtte fra blant annet USA til Saddam i begynnelsen av hans styre og stiller dermed spørsmålet om hvem som egentlig har ansvar for fattigdommen i Irak. De mener at gjeldsslette er et lite, men nødvendig, steg på veien mot å betale tilbake for år med undertrykkelse, krig og sanksjoner. Krigsmotstand, frigjøring, reparasjon og gjeldsslette sees med dette som deler av ett felles mål - nemlig frihet for det irakiske folk.

SLUG i samarbeid med Attac, Changemaker og Unge Høyre, mener at gjeldsslette for Irak er nødvendig med bakgrunn i at gjelda er illegitim.

Annemasse / Geneve

Av Maria Dyveke Styve

Knuste butikkvinduer og bilruter. Hundrevis arresterte, flere såret. Tåregass og flukt.

Hmm. Vi som dro fra SLUG og demonstrerte søndag 1. juni, så ikke en gang en politimann under demonstrasjonen. Og etter det jeg har hørt var det demonstrasjonen vi deltok på, fra Annemasse i Frankrike til Geneve i Sveits, som var den største. Media er gode på å velge ut det som selger; det egentlige bildet av hva som foregikk er det visst ikke lenger deres jobb å formidle.

I Annemasse, Geneve, Lusanne, og flere andre steder ble det arrangert mange konstruktive seminarer på en rekke tema, blant annet gjeld. Lørdag 31. ble det holdt en gjeldsribunal der flere innledere fra Sør holdt foredrag om forholdene i deres land. Irak-spørsmålet ble også tatt opp, og i England har en gruppe startet JubileeIraq. Gruppen jobber nå intenst med å få slettet Iraks gjeld, en aksjon SLUG bør vurdere å delta i. Disse arrangementene bringer oss aksjonister tettere sammen, og har en viktig sosial funksjon. Man møter hverandre og kan diskutere strategier og problemstillinger. Men mest av alt er det kanskje det håpet en får, som gir sterkest inntrykk, når en ser hvor mange engasjerte og flinke mennesker det finnes der ute som jobber for å forandre verden til et bedre sted.

Borgermesteren i Annemasse er et oppløftende eksempel på velvillig autoritet. Han skal visstnok være

ganske radikal, og det ga utslag i mottakelsen vi fikk. To enorme jorder ble lånt bort som campingplass til hundrevis av aksjonister som teltet. Til og med flystripen i Annemasse lånte han bort, der det ble satt opp store telt til seminarer. Her ble det også holdt en stor konsert med bl.a. Manu Chao på programmet lørdagskvelden. Stemningen var på topp da flere titusener av mennesker danset og jublet til musikk som tok kontroll over blodet og tvang kroppen inn i rytmen.

Søndagen var dagen for demonstrasjon, for å samles i gatene og i fellesskap vise at vi bryr oss; sammen skal vi klare å skape en bedre verden! I fire timer danset og sang vi oss gjennom gatene til trommer med høylytte slagord om å slette gjelden. Hele veien bar vi på store lenker i papp, symbolet på det slaveriet og smerten gjeldsbyrden forårsaker. Da vi var kommet til vårt endestopp dannet vi en stor sirkel med lenkene, og da den var komplett rev vi spontant og energisk lenkene i stykker. Seansen endte med flere små bål av lenker som brant til aske, - et vakkert symbol på befrielse, en befrielse vi inderlig får håpe at verden snart får oppleve.

Un autre Monde est possible...

Maria Dyveke Styve, SLUG Bergen

SLUG LANGS CAMINOEN

uka før Evian-møtet

Pilegrimsveien eller caminoen i Frankrike og Spania er 150 mil lang. Den strekker seg fra midt i Frankrike til Atlanterhavskysten i Nord-Spania. Vi gikk de første 20 mila fra le Puy til Conques.

Av Bjørg Hauer

Der går veien over et høylandsområde opp mot 1400 meter og er følgelig nokså kupert. Veien slynger seg framover, er meget godt vedlikeholdt og merket og går gjennom et vakkert og veldrevet kulturlandskap med kvegdrift. Dette må være en av Franrikes godt bevarte perler.

Hva hadde SLUG der å gjøre?

Ideen om en vandring kom da det ble klart at G8 møtet skulle holdes i Frankrike. En uke i forkant av den årlige samlingen gikk vi for gjeldsslettesaken og med fokus på det som måtte taes opp der. Vel forberedt med sekken på ryggen la vi i vei med stav i hånd. Kunne jorda, alle små og store steiner staven støtte på, gitt ekko av dens budskap – SLETT ULANDS-GJELDA -- DROP THE DEBT -- ANNULEZ LA DETTE – ville det blitt et mektig kor til Evian med krav om handling, ja, ekkoet ville nådd helt til våre hjemlige politikere. Ansvarer ligger hos alle kreditorer med grumsete utlånspolitikk.

Om ikke ekkoet kom, ble det en sterk tankekonsentrasjon om gjeldsslettesaken, lystenning i kirkene underveis og formidling om saken til dem vi møtte. Det var mange vandrende langs veien, og miljøet var internasjonalt. De fleste var fra Frankrike, men vi traff folk fra nesten alle land i Vest-Europa og Nord-Amerika. Vi ble som en stor venneflokk. Folk var åpne og hjelpsomme.

Vi gikk i de grå t-skjortene om dagen og de røde om kvelden, men det var "dol-lartegnet" som skapte nysgjerrighet og gav mulighet til informasjon. Skjortene våre ble dermed innfallsvinkelen til å peke på saken, og jungeltelegrafene gikk. Er dere nordmennene?

Ved langbordet under middagen om kvelden var det stadig en som tok opp saken. Siden samtalen som regel gikk på fransk, var det fint å kunne sende rundt en liten skriftlig orientering om saken, på fransk, og den ble lest.

Dette opplevde vi gang på gang i ulike sammenhenger, under vandringen, ved måltidene og underveis på

Kamp om verdensorden mellom Eurodads Jonathan og Slugs Maria.
Foto: SLUG

toget. Hvilke mennesker vi traff, vet vi egentlig lite om, men vårt krav om gjeldsslette nådde mange i et særdeles internasjonalt og spennende miljø. SLUG ble godt synlig for folk langs caminoen, selv om vi bare var to som gikk.

En inntrengende appell om gjeldsslette ble sendt G8 lederne i forkant. Den ble sendt gjennom landenes ambassader og gikk dermed til både finansministre og statsledere. Der ble det blant annet pekt på gjelds enorme økning de siste 23 åra, fra en liten gjeld rundt 1980 til 2,3 billioner \$ i 2003. I disse åra har det blitt eksperimentert med strukturtilpasninger, HIPC 1, HIPC 2 og nå PRSP. Det heter at det handler om fattigdomsbekjempelse, men alt i alt går det heller den motsatte veien. Ordet fattigdomsbekjempelse i forbindelse med gjeldsslette virker i dag nærmest legaliserende for det meste av det som skjer, og det høres besnærende ut, men hvor lenge er det lov å eksperimentere med andre menneskers livsvilkår? Når utgangspunktet i tillegg bygger på sviktende og egeninteresse-basert utlånspolitikk, må det være riktig å si

fortsettes neste side

at gjelda er illegitim eller umoralsk. Det spør om ikke folks egen kamp for rettferdig fordeling er den eneste farbare veien. Norge har i alle fall vunnet på sin kamp, som folk og som nasjon. Egen kamp er det en lærer av. Kan hende det er selve ryggraden vår.

Iraks gjeld er i dag et slående eksempel på uakseptabel eller illegitim gjeld. Kreditorer har lånt Iraks tidligere diktator enorme pengebeløp. Har de samme kreditorene dermed rett til å overstyre Iraks økonomi i de neste 30 åra? I svært mange tilfeller er det slik gjeldsstyringen fra Nord har fungert de siste tiåra. Gjelda med renter og renters rente skal tilbakebetales, selv om knappe ressurser må suges ut fra dem som har lite nok fra før.

Det er dessverre god grunn til å skamme seg over sin egen kultur, og det er ingen god følelse. Overstyring og utnyttning går hånd i hånd, og det har vår del av verden holdt på med lenge nok.

En tøff vandring på caminoen har gitt større bevissthet om hvor vanskelig det er å kjempe mot pengemakten og overmakten i denne verden. Verdens

En reise i globaliseringens tegn

Vi var tre unge og en middelaldrende som dro til Paris – Annemasse – Genève, og 100 000 unge og gamle vi gikk til grensa et håp vi hadde at noen oss ser gjeld er nød!

Et spørsmål alltid stilles
Globalisering - gjeld vil følge
Lev for alt hva du har kjært
Dø om så det gjelder, sa en nordmann en gang.
Krig – Gjeld vil alltid følge

Fred:
Det lille barn som sulter i hver krok i sør
Må alltid vi i vesten huske de små i sør
La håpet i slutten av mai 2003
Være til hjelp

Hilsen en deltaker

toppledere fant ikke tid, i år heller, til å ta opp gjeldsspørsmål for verdens fattigste.

HIPC evaluert

Verdensbankens evalueringsavdeling, Operations Evaluations Department (OED), har evaluert HIPC. Resultatene bekrefter mye av kritikken gjeldsbevegelsen har fremmet de siste årene.

Av Kjetil G. Abildsnes

HIPC-initiativet representerte en nyvinning da det ble lansert i 1996, for første gang omfattet gjeldslettemekanismer multilateral gjeld. Formålet med ordningen var å få de fattigste landenes gjeldsbyrde ned på et håndterbart nivå. Inntil 1999 og utvidelsen av ordningen innebærer dette i praksis å slette gjeldsoverhenget – eller den gjelden et land uansett ikke klarte å betjene. Etter 1999 ble det lovet mer penger, se artikkelen om G8s brutte løfter for mer informasjon.

OED slår fast at HIPC vil lykkes i å redusere gjelden til de fattigste landene betydelig, eller slette gjennomsnittlig rundt halvparten av disse landenes gjeld. Samtidig påpeker rapporten at HIPC lover mer enn det kan holde. Det er en rekke grunner til dette. For det første har bistanden generelt gått ned. Et av prinsippene ved HIPC-initi-

ativet er dermed brutt ved at gjeldsletten ikke kommer i tillegg til allerede eksisterende midler. Fattige land har altså mindre å rutte med etter at initiativet ble gjennomført, uten at dette skyldes HIPC.

OED retter også begrenset kritikk mot de vurderingene som er gjort av hva som utgjør en "bærekraftig gjeldsbyrde". Det har blitt rettet sterk kritikk mot tildels svært optimistiske forventninger om økonomisk vekst i HIPC-landene, ofte på mellom 5-7 prosent. Denne veksten har i de fleste tilfeller uteblitt. OED etterlyser forbedrede økonomiske modeller og realisme i disse økonomiske modellene.

Ikke uventet kommer man fram til at hvordan pengene investeres og politikken i de enkelte land er svært viktig. Det ble rettet

et hardt press for å få flest mulig land gjennom HIPC før årtusenskiftet. Disse landene har jevnt over gjort det dårligere enn land som Uganda m.fl. som brukte lengre tid på utformingen av sin plan for reduksjon av fattigdom (PRSP). Samtidig har HIPC kombinert med press fra frivillige organisasjoner og donorer ført til et økt fokus på sosial sektor. Denne delen av budsjettet har jevnt over økt. Enkelte land føler at dette har gått for langt og at det kommer i konflikt med et bredere fokus på utvikling.

HIPC ble ikke tatt opp under vårmøtene, men Verdensbanken vil på høstmøtene i september ha en bred gjennomgang av ordningen.

For mer informasjon om OEDs evaluering se Précis 230 på www.worldbank.org/oed/

Globaliseringsmeldinga

– en verden av muligheter?!

Endelig kom den da vi nesten hadde glemt den. Et år etter at den ble lovet utgitt, datt den ned i hodet på oss dagen før SLUG sin årsamling, 28.mars. Så hva ble den til da med en koalisjonsregjering i ryggen?

Av Silje Hagerup

”En verden av muligheter” har den blitt kalt, en tittel som viser en grunnleggende positiv innstilling til globaliseringens tendenser og potensialer. Mange vil nok si at det generelt er viktig å holde en positiv innstilling til dagens utfordringer i vår globaliserte tidsalder, med det er ikke desto viktigere å være konstruktive og tiltaksorientert når det gjelder å finne løsninger på de negative konsekvensene. Det gjør ikke globaliseringsmeldinga.

Riktignok anerkjenner den at ”verdens fattigdom og miljøets tilstand” er av de viktigste utfordringer i så måte, men det er forsvinnende lite som beviser at regjeringen virkelig ønsker å ta tak i problemene ved rota. I meldingen finnes flere formuleringer på hvordan det er viktig å fordele gevinstene av globaliseringa på en mest mulig rettferdig måte og at land som faller utenfor i dag må trekkes inn i utviklinga, men noen vyer for hvordan det bør gjøres har jeg vanskelig for finne i teksten.

Når det gjelder multilateralt samarbeid er det FN som blir fremhevet som hovedprioritet av regjeringen, men det blir ikke stilt spørsmål til Verdensbanken og IMF sin rolle i forhold til FN. Disse blir fremhevet som vel så viktige institusjoner, som riktignok fremdeles trenger reformtiltak hvilket regjeringen da støtter. Spørsmålet er i hvilken grad den norske regjeringen er villig til å ta initiativet til reformtiltak.

Gjeldsslette

Om tiltak for å redusere fattigdom regnes

gjeldsslette fremdeles for en av de viktigste mekanismene og regjeringen vil jobbe for oppfølging av allerede eksisterende gjeldsslettetiltak, men nevner ingen nye initiativer i den retning. Meldinga henviser til utvidelsen av HIPC i 1999, men i fortsettelsen nevnes ikke med et ord de innrømmelsene som WB kom med under årsmøtet i 2002, der det ble erkjent at HIPC fremdeles ikke leverer som forventet. SDRM (Sovereign Debt Restructuring Mechanism) som ble lansert av IMF visepresident Anne Krüger under vårmøtene nylig, har de rukket å presentere, men den nylig utkomne OED evalueringen av HIPC har ikke fått noe plass.

I avsnittet om privat sektors rolle i løsningen av finanskrisene kommenteres det at privat sektor selv må bære risikoen for egne plasseringer og ikke forvente at myndigheter eller IMF skal rydde opp, for å motvirke nye gjeldskriser. Dette er en viktig hentydning mot långivers ansvar og til SDRM initiativet som regjeringen støtter, men det finnes ingen hentydning til at vestlige nasjonale myndigheter har tilsvarende ansvar gjennom det multilaterale samarbeidet i WB og IMF.

PRSP

(Poverty Reduction Strategy Papers)

PRSP omtales ikke overraskende som et nytt og positivt tiltak fra en reformert Verdensbank. At PRSPene har til hensikt at u-landene selv skal produsere sine egne strategier for fattigdomsreduksjon, bygger opp

under ideen om at hvert land selv skal ta ansvar for egen utvikling i større grad. Dette er i prinsippet en positiv vending innen VB politikk, men det er veldig skuffende å se at meldinga ikke tar innover seg i hvilken grad PRSPene er et riktig verktøy i så måte. Meldinga kommenterer at det er for tidlig å trekke klare konklusjoner med hensyn til erfaringene til tross for at det på flere hold er foretatt tiltak til evaluering på myndighetsplan i Norge. Både byråkrater i Norad og Ud har uttalt at de er mindre fornøyd med hvordan sivilsamfunnet blir involvert i utviklingen av fattigdomsstrategiene i flere land.

Globaliseringsmeldinga kan muligens brukes som en referanse for ”nybegynnere” som ønsker å orientere seg om de tendenser og problemer som karakteriserer globaliseringens tidsalder, men for de som ønsker å se på alternativer til globaliseringa i dag har den dessverre ikke mye å tilby. Med Stortingsmelding nr. 19 forsøker dagens regjering å fortsette å være den flinkeste eleven i klassen når det gjelder å følge opp allerede eksisterende politikk for gjeldsslette, men om den står til eksamen har jeg liten tro på.

Silje Hagerup

Har G8 sletta gjelda?

Birmingham, Storbritannia, 16.mai, 1998: 70,000 mennesker slår ring rundt bygningen hvor lederne for de åtte mektigste landa i verden har sitt årlige møte. Kravet er at lederne for G8-landene skal sette u-landsgjeldslette på møteplanen.

Av Kristin Waag

Og det gjør G8: Året etter – i Köln – lover de å slette 100 milliarder dollar. Dessuten får gjeldssletteprogrammet til Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet, Highly Indebted Poor Country Initiative (HIPC), en ansiktsløftning.

Birmingham, Storbritannia, 16.mai, 2003: Med Bob Geldof i spissen samler igjen tusenvis av mennesker seg, denne gang for å markere femårsjubileet til 'Human Chain'-demonstrasjonen.

Hvis vi skal gjøre opp status for de siste fem åra: Har G8 sletta gjelda? Det undersøker de britiske gjeldssletteorganisasjonene Jubilee Research og Jubilee Debt Campaign i samarbeid med CAFOD (Catholic Agency for Overseas Development) i rapporten 'Did the G8 Drop the Debt?'. Rapporten ble utgitt i forbindelse med Human Chain-markeringen i år.

Hvorfor er sletting av u-landsgjeld fortsatt et viktig tema?

Fem år etter Birmingham viser det seg at HIPC ikke ble den endelige løsningen på gjeldskrisen, slik som den var forespeilet:

- Bare en tredel av de 100 milliardene dollar G8 lovet at de skulle slette har faktisk blitt slettet.
- Slettingen av gjeld går for sakte: Kun åtte av de 42 landa som er kvalifisert for gjeldsslette under HIPC har fått vesentlige deler av sin utenlandsgjeld sletta.
- IMF sine strenge økonomiske krav forsinker gjeldsprosessen. De økonomiske restruktureringene beskytter først og fremst kreditorenes interesser, og fører ikke til fattigdomsbekjempelse. Det oppstår forsinkelser fordi de gjeldstyngede landa ikke har privatisert offentlige foretak like kjapt som IMF ønsker. Overfor Senegal har VB ikke slettet den gjelda de lovet fordi landet ikke har privatisert peanøtindustrien sin.
- Ikke engang etter Verdensbankens egne smale kriterier om hva som er håndterlig gjeld, står HIPC til eksamen. 19 av de 26 landa som har kommet lengst i gjeldslettingsprosessen vil fortsatt ikke ha en bærekraftig gjeld etter å ha fullført HIPC programmet. Rapporten kommer ikke bare med dårlige nyheter.

Land som har fått nytte godt av gjeldslette har brukt pengene på sosial infrastruktur, ikke på militære utgifter eller lite produktive prosjekter som skeptikerne fryktet. Gjeldslette nytter, som disse eksemplene viser:

- Barn i Mosambik får nå gratis vaksiner.
- Ingen betaler lenger skolepenger for grunnskolen i Zambia, Malawi, Uganda, og Tanzania.

Hva skal til for å løse gjeldskrisa?

Den britiske rapporten ønsker disse forandringene i det nåværende gjeldslette-systemet:

- Dagens system for å kalkulere hvilket gjelds nivå som er håndterlig, eller 'bærekraftig', har ingenting med fattigdomsreduksjon å gjøre. Indikatorer på hva som er 'bærekraftig' gjeld bør baseres på hvilke ressurser som kreves for å nå FN sine tusenårs mål, som blant annet innebærer en halvering av verdens befolkning som lever på under en dollar om dagen. Eksportinntekter basert på optimistiske økonomiske kalkyler er definitivt ikke en alternativ løsning.
- En slutt på strenge makroøkonomiske krav til gjeldslette. Krav som rammer de fattige.
- Innføring av en gjeldsforhandlingsmekanisme med en uavhengig megler for å få

16.mai 2003: Gjeldsaktivister samles nok en gang i Birmingham for å lansere Verdens Gjeldsdag. Den 16.mai hvert år skal det markeres at gjeldskrisa ennå ikke er løst. Foto: Jubilee Debt Campaign

bukt med den skjeve maktfordelinga mellom kreditor og debitor. Dagens ordning for å forhandle om gjeldslette preges av rike lands interesser, og betjening av gjeld går på bekostning av penger til skole, mat og helse.

Har G8 sletta gjelda? spør rapporten. – "Nei", konkluderer den. "Majoriteten av verdens fattigste og mest gjeldstyngede mennesker er fortsatt gjeldsslaver uten håp om at de under den eksisterende økonomis-

ke politikk skal bli fritatt for gjelda." Men verdens ledere kan. Og de må! Det tror vi på, og derfor fortsetter SLUG til gjeldskrisa er løst!

Vil du lese hele 'Did the G8 Drop the Debt' finner du den på www.jubileereearch.org

Av Kristin Waag, juni 2003

IFF, International Financing Facility

Det engelske NGO miljøet med WDM (World Development Movement) i spissen samlet en liten gjeng med aktive fra gjeldslettenettverket i europa for å diskutere den britiske finansministeren Gordon Brown sitt forslag om et program for å finansiere milleniumsmålene innen 2015 : IFF, International Financing Facility. Forslaget går ut på å skaffe til veie de ca.50 mrd.\$ som angivelig (etter FNs beregninger) mangler for å kunne oppnå målet med halvering av verdens fattige innen 2015. Dette har han foreslått skal hentes blant annet i

fremtidige bistandsbudsjetter (altså etter 2015) for å "investere" i milleniumsmålene.

Mr. Gordon Brown har drevet utstrakt lobbyvirksomhet i britiske NGOer for å få dem med på laget sitt i denne saken. NGO'ene i Storbritannia på sine side er usikre på hvordan de skal uttale seg. Bekymringen bunner hovedsaklig i problemstillingen om dermed debatten rundt utviklingen av dagens globale politiske styring vil svinne hen med en slik ordning. En finansieringsordning kan løse

mange problemer når det gjelder fattigdomsproblematikken, men løser den problemene for fremtiden? Hva skjer etter 2015 og hva med den andre halvparten av verdens befolkning som fremdeles vil være fattige etter 2015? Det er i det hele tatt mange ubesvarte spørsmål i forbindelse med forslaget til Gordon Brown. Det ble enighet om å undersøke hva de respektive europeiske regjeringer mener om forslaget, for så å lage en liten undersøkelse på saken. Sekretariatet til Eurodad vil ta noe av koordineringsansvaret.

Regninga forfaller

– om økologisk gjeld

Det blir vanligere og vanligere å hevde at vårt forbruk i Nord innebærer kostnader av uante dimensjoner for land i Sør. Kan dette kalles en økologisk gjeld fra Nord til Sør? Er det mulig å beregne denne gjelden? Og kan denne gjelden brukes som argument for at gjelden fra Sør til Nord skal slettes?

Tor Brynjar Welander

Mandag 17. mars arrangerte SLUG Bergen Nord-Sør seminar om temaet økologisk gjeld. Dette er et begrep som i utstrakt grad brukes av gjeldsbevegelsen i Sør for å argumentere for at gjelden er illegitim og må slettes. Med oss som innleder hadde vi Mekonnen Germiso som er forskningskoordinator i Fremtiden i Våre Hender (FIVH). FIVH jobber for tiden med å utarbeide en rapport om begrepet økologisk gjeld og vi fikk en liten smakebit fra denne. Begrepet økologisk gjeld har sitt utgangspunkt i Sør som et krav om erstatning for 500 års plyndring av ressurser, overforbruk i Nord og manglende kompensasjon for ikke likeverdig tilgang til jordens ressurser. Begrepet er også nært beslektet med det som kalles økologisk fotavtrykk eller økologisk kvote, der det generelt kan beregnes et forholdstall på 1:30-50 rundt bruk av ressurser mellom u-land og i-land. Tanken om en økologisk gjeld underbygges av at belastningen bæres av land i sør og prinsippet om at forurenser betaler.

Den økologiske gjelden kan blant annet sies å stamme fra overforbruk av fossile brensler, urettmessig uttak av biologisk mangfold uten gjenytelser til land i sør og gjeld som følge av handel gjennom at de økologiske kostnadene ikke reflekteres i varens pris og at forbrukerne (i nord) ikke betaler varens virkeli-

ge pris. Men hvordan kan en slik gjeld beregnes? En mulighet for å få et grovt overslag over hvilke summer vi snakker om er å ta utgangspunkt i tanken om økologiske kvoter. Da vil land som bruker mer enn sin økologiske kvote ha en økologisk gjeld. Med et svært konservativt anslag vil da gjeld knyttet til overforbruk av fossilt brensel på globalt plan utgjøre om lag 15 mrd \$. Med moderate anslag kan dette tallet ganges med 100 eller 1000! For Norges del vil karbon gjelden med et moderat anslag over årene 1987-99 utgjøre 46,9 mrd kr.

På bakgrunn av at et krav om erstatning og tilbakebetaling av økologisk gjeld i de fleste vestlige sammenhenger oppfattes som svært radikalt, er det lansert forslag til tiltak som i hvert fall vil forhindre at nord pådrar seg ytterligere økologisk gjeld. Slike tiltak kunne være å internalisere de økologiske kostnadene i produkter og føre mellomlegget tilbake til land i sør gjennom et FN-fond for forebygging og gjenoppbygning knyttet til klimakatastrofer. Et slikt fond eksisterer i dag og får årlig overføringer i størrelsesorden 0,4 mrd \$ fra land i Nord. Ytterligere vil et handelssystem som begrenser klimagassutslippene også bidra til å redusere eller i hvert fall stagge veksten i den økologiske gjelden.

Et sentralt spørsmål for gjeldsbevegelsen er om denne økologiske gjelden kan brukes som argument for sletting av u-landsgjelden. SLUG Bergen er her av den oppfatning at økologisk gjeld som et spørsmål om motkrav har rett på en vurdering, men at det ikke er relevant å bruke som argument for gjeldslette. Gjelden i seg selv og motkrav er to ulike saker som bør behandles hver for seg. Hva vi eventuelt skylder land i sør har lite å si for hvorvidt u-landsgjelden er legitim eller ikke. Argumentene for gjeldslette er gode nok fra før.

SLUG-reklame vist på TV2

SLUG har med støtte fra Utenriksdepartementet produsert en reklamesnutt som retter fokus på illegitim gjeld. Reklamen er laget av Snurr Film i Bergen i samarbeid med SLUGs bergensgruppe. Spotten ble vist på TV2 1. pinsedag mellom nyhetene og sporten.

Forræderiske betingelser- ny rapport fra WDM

World Development Movement (WDM) har i forkant av årets G8-møte i Evian gitt ut en rapport der de slår fast at det har vært svært få reelle endringer i politikken fra det Internasjonale valutafondet (IMF), Verdensbanken (VB) og de store kreditorene.

Av Sigrid Berg

Etter at strukturtilpasningsprogrammene (SAP) har fått massiv kritikk for ikke å skape vekst i de fattige landene, og IMF og VB selv langt på vei har innrømmet at effekten som var forutsett har uteblitt, har nye begreper og ny retorikk inntatt arenaen. IMF og Verdensbanken, har derfor foreslått at landene selv skal utforme sin strategi for bekjempelse av fattigdom, gjennom såkalte Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP). Dette skal gjøres med deltakelse fra det sivile samfunn og dermed føre til større nasjonalt eierskap til egen politikk og utvikling. Dette burde være musikk i ørene til de som i en årrekke har kjempet for en mer rettferdig fordeling, og mer makt til verdens fattige.

Problemet med ordningen slik WDM ser

det, er at PRSPene skal godkjennes av IMF og Verdensbanken før de kan settes ut i livet, og det finnes klare grenser for hvilke type planer som vil godkjennes. Strategiene for land i svært ulike økonomiske situasjoner og på forskjellige deler av kloden ser svært like ut. Gjennomgangstenen er privatisering av offentlige tjenester, deregulering, fjerning av subsidier, fremming av eksport og utenlandske investeringer og liberalisering av import. De fleste tiltakene er til forveksling like de som tidligere kom i SAP-innpakning.

WDM mener det er på tide å tenke nytt. Tanken om deltagende prosesser i de enkelte landene er god, men måten det gjennomføres på i dag kan ikke forsvares så lenge IMF og Verdensbanken har så stor

innflytelse på resultatet. Nye lån og gjeldslette må ikke kun bli gitt på betingelse av at landene privatiserer og åpner markedene sine. Betingelser for gjeldslette bør heller innebære åpenhet, antikorrupsjonsarbeid og demokratisering, skriver WDM. Det er på tide at IMF, Verdensbanken og de store kreditorene gjør mer enn å forandre retorikk. Verdens fattige må få mer kontroll over sin egen økonomiske politikk og utarbeide egne veier for utvikling.

Sigrid Berg, SLUG Trondheim

Artikkelen finner du på:
<http://www.wdm.org.uk/cambriefs/debt/treach-cond.pdf>

Mer informasjon om World Development Movement finnes på: <http://www.wdm.org.uk>.

SDRM lagt på is

Av Kjetil G. Abildsnes

Det internasjonale pengefondets (IMF) "Sovereign Debt Restructuring Mechanism" (SDRM) var en av de største sakene som ble tatt opp under Vår møtene til IMF og Verdensbanken i april i år. USA blokkerte sammen med enkelte mellominntektsland vedtaket som ellers ville fått flertall.

SDRM, ble lansert av Anne Krüger i november 2001, og hadde som hensikt å gjøre det lettere for kreditorer og stater og komme til en rask og effektiv enighet om restrukturering av gjeld, samt redusere kostnadene ved slike operasjoner.

Forslaget er i noen grad inspirert av gjeldsbevegelsens krav om en rettferdig gjeldsforhandlingsmekanisme (FTAP), men har endel grunnleggende mangler. Ordningen omfatter kun mellominntektsland og tar kun for seg privat gjeld.

Det ble klart at SDRM ikke ville bli vedtatt da USA gikk imot mekanismen. Innføring av ordningen ville kreve 85 prosent flertall siden det ville innebære en endringen i IMF's vedtekter. Endel mellominntektsland som Brasil og Mexico gikk også imot. Dette skjedde delvis som en følge av at det private markedet jobbet hardt mot ordningen og hevdet at den ville lede til høyere renter, og dyrere lån. Vel så sannsynlig er det at man i det private næret en frykt for at kostnadene ved IMF's store redningspakker, som i

Argentina og Russland, i fremtiden ville bli plassert på private långivere.

Fra IMF-hold ser man på utfallet som en halv seier og peker på at det ble oppnådd 70 prosent enighet for et kontroversielt forslag. Selv om forslaget foreløpig er skrinlagt er ikke problemet borte, land vil komme i nye betalingsproblemer – og SDRM vil på ny bli aktualisert. Da vil arbeidet som IMF har lagt ned i utviklingen av ordningen påny kunne plukkes fram.

Opprør i Sør

Av Kristin Waag

Millioner av innbyggere i 25 utviklingsland organiserte i fjor hundrevis av demonstrasjoner mot den økonomiske politikken til Verdensbanken (VB) og Det internasjonale pengefondet (IMF). I rapporten "States of Unrest III" har den britiske organisasjonen World Development Movement (WDM) kartlagt opprørene i sør.

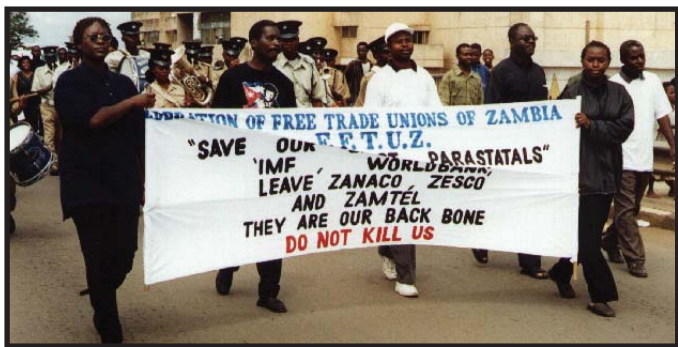

Foto av: UNI-Africa (demonstrasjon i Lusaka, desember 2002)

tøyene i 1999. Dette er en global bevegelse som på langt nær kun består av anarkister og akademikere i rike land, og som har sine røtter i sør.

Bakgrunnen for demonstrasjonene 'States of Unrest' forteller om, er de omstridte fattigdomstiltakene (Poverty Reduction Strategy Papers (PRSP)) eller strukturtilpasningene til Verdensbanken og IMF. Disse programmene stiller strenge krav til makroøkonomisk stabilitet og privatisering og liberalisering av økonomien. For å få gjeldslette må PRSP være på plass i et land. Ifølge finansinstitusjonene skal dette føre til økonomisk vekst og reduksjon av fattigdom. For folk i sør fortøner virkeligheten seg annerledes: PRSP har ødelagt menneskers levebrød, økt fattigdommen og i det lange løp undergravd det demokratiske fundamentet i regjeringene i landene der disse tiltakene er satt i gang. Tiltakene har blitt følt på tvers av det sosiale spekteret. Det mangelfulle samarbeidet med sivile samfunn i utarbeidelsen av PRSP, et at programmets bærebjelker, har gjort disse demonstrasjonene til det mest effektive meningsytringsmiddelet for mennesker som har følt strukturtilpasningene på kroppen.

Zambia er et av landene som omtales i WDMs rapport. I dette landet i det sørlige Afrika lever 22% av den voksne befolkningen med HIV/Aids, og 2.3 millioner zambiere er for øyeblikket truet av kronisk matmangel.

Tusenvis av zambiere, blant dem gjeldsletteorganisasjonen Jubilee Zambia, demonstrerte i hovedstaden Lusaka i desember 2002 i protest mot IMF's trussel om å la være å slette den lovede milliarder av Zambias totale utenlandsgjeld på 6.3 milliarder dol-

lar. Rapporten gir sammen med de foregående "States of Unrest I og II" et bilde av en global bevegelse for sosial rettferdighet som har vokst fram etter Seattle-opp-

lar. Med en gjeld av denne størrelsen er Zambia kvalifisert for gjeldslette under Verdensbanken og IMF's gjeldsletteprogram, Highly Indebted Poor Country Initiative (HIPC). En av betingelsene fra de internasjonale finansinstitusjonene for gjeldslette under HIPC er privatisering av statlige foretak. Under press fra IMF og andre kreditorer, har Zambia siden 1992 solgt mer enn 250 statlige foretak. Men i desember 2002 sa den zambiske regjeringen stopp. Presidenten, Levy Mwanawasa, kunngjorde at privatisering av Zambia National Commercial Bank (ZANACO) ikke kom til å skje. Frykt for at en privatisering av ZANACO ville føre til tap av arbeidsplasser og problemer for foretak på landsbygda, var bakgrunnen for at den zambiske regjeringen nektet å imøtegå IMF's krav. Reaksjonen fra Washington var klar: Ingen privatisering, ingen gjeldslette.

Da fagforeningsleder Joyce Nonde (president av the Federation of Free Trade Unions) talte til hordene av demonstranter i desember ifjor, fortalte hun at de siste ti åra med privatisering har vært katastrofal for Zambias økonomi.

– Nå vil jeg at noen skal fortelle oss hvordan vi etter å ha privatisert 80% av vår økonomi likevel har blitt et av Afrikas – og verdens – fattigste land?

Vil du lese hele 'States of Unrest III' finner du den på www.wdm.org.uk

Kristin Waag, mai 2003

Kilder:

- World Development Movement: 'States of Unrest III', april 2003 (www.wdm.org.uk)
- Uni Africa: 'Zambia: thousands protest against privatisation', 16. desember 2002 (www.uni-africa.org)
- Uni Africa: 'Zambia backtracks on privatisation', 28. januar 2003 (www.uni-africa.org)
- Jubilee Research: 'Debt Bank: Zambia', februar 2003 (www.jubileeresearch.org)

World Development Movement ble opprettet i 1970 og er en demokratisk bevegelse med individuelle støttespillere, frivillige og et stort nettverk av lokalgrupper over hele England. WDM arbeider hovedsaklig med endring av de underliggende årsakene til fattigdom, og har lenge vært aktive i kampanjen for gjeldslette. Ved siden av kampanjearbeid driver WDM forskning og lobbyarbeid.

Slett diktatorgjelda!

Av Kjetil G. Abildsnes

Du skal ha hatt hodet godt begravet i sanden for å ikke ha fått med deg den heftige gjeldsdebatten som har foregått i media sommer. Changemaker har vært på krigsstien med sin sommerkampanje om Diktatorgjeld. Kampanjen ble sparket igang med en storstilt markering på Egertorget.

Med henvisning til eksdiktatorer som P.W Botha, Ferdinand Marcos, og Saddam Hussein ble det stilt et enkelt spørsmål: Hvordan er det mulig å låne penger til disse folkene og attpåtil forvente dem tilbake?

I løpet av sommeren har Changemaker reist rundt på festivaler i hele landet og tatt bilder av folk utkledd som diktatorer. Ved å la seg avbilde som en diktator har festivalgjengere vist at de har støttet følgende krav:

1. Norge anerkjenner at diktatorgjelden er illegitim og stammer fra manglende ansvar hos utlåner.
2. Norge arbeider aktivt i internasjonale fora for sletting av diktatorgjelden.
3. Norge arbeider aktivt internasjonalt for demokratisering av internasjonale långiver-institusjoner, spesielt IMF og Verdensbanken.

Leder for Changemaker Tale Hungnes krever at verdens fattige nå må slutte å betale på Diktatorgjelda og oppfordrer Utviklingsministeren til å ta affære.
Foto: Kjetil G. Abildsnes

"WE HAVE WAYS TO MAKE YOU PAY": Sikkert som banken er at det er IMF som sørger for å få tilbake pengene sine.
Foto: Kjetil G. Abildsnes

HOLD SMELLA, SLETT GJELDA: Det ropes høyt om at gjelda nå må fjernes.
Foto: Kjetil G. Abildsnes

Du kan lese mer om kampanjen på www.changemaker.no.

Sør-Afrikas gjeld er umoralsk

Av Silje Hagerup

Institutt for globalt nettverksarbeid, informasjon og studier (IGNS), tidligere Diakonhjemmets Internasjonale Senter (DiS), har tatt initiativet til en serie med krittiske samtaler med representanter for sosiale bevegelser og institusjoner i den tredje verden. I denne anledning ble Dr. Molefe Tsele invitert til Oslo for møte med representanter for det norske NGO miljøet.

Dr. Molefe Tsele har i flere år vært en av Afrikas ledende teologer og politiske aktivister. I dag er han generalsekretær i SACC, Det sørafrikanske kirkerådet, og sitter i ledelsen av International South Group Network (ISGN). I kampen mot apartheid var Molefe Tsele, sammen med Frank Chikane, Desmond Tutu og Beyers Naude, en sentral KAIROS- teolog. Senere har han i forskjellige posisjoner utfordret vestlig overflodsøkonomi og dominans i global sammenheng. Nylig har Molefe Tsele markert seg i diskusjonen omkring NEPAD. Dette var noen av temaene som dannet utgangspunktet for møtet 23.mai.

For gjeldsslettebevegelsen har også Mr. Tsele markert seg ved at han blant annet sammen med Dr. Alejandro Bendana, tok initiativet til Jubilee South bevegelsen. Derfor utfordrer Slug ham til å uttale seg

noe om hans tanker rundt gjeldsbevegelsen i dag og den utfordringer:

– Gjeldsbevegelsen har vært en av de viktigste globale bevegelsene sammen med anti-WTO og anti-apartheidbevegelsene. Den har maktet å sette gjeldssaken på dagsorden i et globalt perspektiv og den har også belyst maktforholdet mellom nord og sør, så vel som å belyse demokratispørsmål innen afrikanske såkalte demokratier.

Har du noen gode tips til nordiske aktivister som vil drive gjeldskampanje?

-Gjeldsbevegelsen har delt seg i to leire, den ene som fokuserer på den ubetalbare gjelden og den andre ser på mer etiske og moralske sider ved gjelden. Det er viktig å ikke havne i en for teknisk diskusjon rundt gjeldspørsmålet fordi det er den moralske siden som er viktig.

-Tribunaler er måten å ta opp gjeldsproblematikken på en åpen og demokratisk måte. En evt. FTAP prosedyre vil bli for teknisk og tar ikke stilling til om gjelden er illegitim eller ikke. Det er ikke minst viktig å tenke på for gjeldskampanjen at et oppgjør med gammel gjeld og dens opphav handler først og fremst om å ansvarliggjøre kreditorene i fremtiden.

Hva med Sør Afrikas apartheidgjeld?

-Sør-Afrikas gjeld er umoralsk fordi den stammer fra apartheidregimet. Til tross for at ANC regjeringen erkjenner gjelden etter apartheidregimet for å være illegitim har de av taktiske årsaker bestemt seg for å betjene den. De har bestemt seg for å prioritere tilbakebetaling til fordel for å opprettholde kredittverdigheten.

Av Silje Hagerup

Årssamling i SLUG 2003

29. og 30. mars ble SLUG sin årssamling arrangert i Storgata.11. Profilen på årets samling var samarbeid med det europeiske nettverket. I forkant av årssamlingen hadde vi nordisk møte med Kristina Frøberg, nyansatt koordinator i Jubel i Sverige og Peter With, koordinator for Nord-Syd koallitionen i Danmark. Dessverre kom ingen fra Finland, men vi er i dialog med representanter for Kepa som håper på å møte ved neste nordiske møte. Dette skal Jubel i Sverige stå for. Kristina og Peter deltok på årssamlingen hele lørdagen.

Lørdag hadde årssamlingen først besøk av Katrine Raadim, internasjonal sekretær i Arbeiderpartiet, som uttalte stor interesse for SLUG sitt arbeid og var tydelig interessert i oppdatering på saker som argumen-

terte for å bruke begrepet illegitim gjeld i det politiske liv. Raadim ble fulgt opp av politisk sekretær til Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnsen, Olav Kjørven som hadde fått i oppgave å vurdere viktigheten av SLUG sitt arbeid. Dette kommenterte han ved å liste opp hva vi er enige om og hva vi er mindre enige om. Som en liten seier til SLUG kan nevnes at han påpekte at illegitim gjeld ikke kan avfeies. Derimot var han mindre enige med oss i utformingen av argumentene for hva som er illegitim gjeld. Kjørven avdekket ellers en ikke uventet tro på internasjonale finansinstitusjoner og potensiale for HIPC-initiativet.

Andre halvdel av lørdagen ble viet andre europeiske kollegaer. Ashok Sinha fra Jubilee Debt Campaign UK fortalte mor-

somme historier fra kampanjearbeidet i England, mens Susanne Luthlen fra Ehrlassjahr i Tyskland innledet om FTAP-prosessen (Fair and Transparent Arbitration Process), som er hovedfokus for kampanjevirkomheten deres. Avslutningsvis diskuterte vi hvordan vi kan bedre samarbeidet i Europa for en felleskampanje ettersom vi har for så vidt forskjellig fokus for kampanjene. SLUG vil se nærmere på et samarbeid med Ehrlassjahr ved å knytte illegitim gjeld nærmere inn i FTAP prosessen.

Silje Hagerup

Seminar:

Lyst til å lære mer om U-landsgjeld?

19-21 september arrangerer SLUG helgeseminar om U-landsgjeld.

Seminarer vil gi en innføring i gjeldskrisen, norsk politikk på området og viktige institusjoner som Verdensbanken, Det internasjonale pengefondet og Parisklubben. Viktige problemstillinger som illegitim gjeld, betingelser for gjeldsslette vil også bli dekket. Innledere vil være erfarne folk fra SLUG.

Sted blir Larsbu på Finse. Larsbu ligger 3 km.øst for Finse stasjon og i gangavstand mellom Hardangerjøkulen og

Hallingskarvet. Det skulle altså være gode muligheter for en fin høsteopplevelse

SLUG vil betale mat og opphold og vil kunne bidra med noe reisedekning avhengig av hvor mange som melder seg på.

Dersom du er interessert i å være med ta kontakt med Silje Hagerup tlf. 23 01 03 17, eller e-post slug@forumfor.no

Konferanse

U-landsgjeld, ansvar og makt

9-11 oktober har du sjansen til å sette deg inn enda dypere inn i gjeldssaken.

På konferansen kommer gjeldsekspertene som blant annet Dr. Alejandro Bendaña og Prof. Joseph Hanlon - mannen bak KNs rapport om illegitim gjeld.

Fokus vil være hva illegitim gjeld er og hvor grensene for illegitim gjeld bør set-

tes. Samt hva ideen om en internasjonal gjeldsdomstol innebærer og hvordan den kan gjennomføres. Men konferansen vil også gi en grundig innføring i gjeldsproblemet generelt

Det hele finner sted på Kvarteret i Bergen og er åpent for alle.

For mer informasjon se www.gjeldskonferansen.no eller ta kontakt med Silje Hagerup tlf. 23 01 03 17, e-post:slug@forumfor.no

Globaliseringskonferansen:

Veier ut av gjeldskrisen

Globaliseringskonferansen arrangeres i år fra 31. oktober til 2. november.

Har du ikke satt av disse datoene allerede så gjør det nå.

Tema i år er utveier. SLUG vil i samarbeid med Changemaker og Kirkens Nødhjelp følge opp fjorårets gjeldsribunal med et seminar om Veier ut av gjeldskrisen. Utgangspunkt for diskusjonen vil være gjeldsdomstol og forhandlinger som et alternativ til Verdensbanken og IMF. Kan en gjeldsforhandlingsmekanisme uavhengig av Verdensbanken og IMF bidra til å finne en alternativ vei ut av gjeldskrisen?

Panelet vil blant annet bestå av Prof. Kunibert Raffer fra Universitetet i Wien, en representant fra et land i gjeldskrise og representanter for norske myndigheter.

For mer informasjon om konferansen se globalisering.no.

Ja, takk! Jeg ønsker å bestille følgende:

sett ønsket antall i boksen

☐	Postkort - fjernkontroll	GRATIS
☐	Gjeldsbrevet - tema Illegitim gjeld	GRATIS
☐	Bok: Finansielle rammebetingelser	Kr. 60,-
☐	X-bilag: Finansielle rammebetingelser	GRATIS
☐	Abonnement på Gjeldsbrevet, SLUG	GRATIS
☐	Flere Gjeldsbrev	GRATIS
☐	Temahefte: Løsninger på Gjeldskrisen	GRATIS
☐	Rollespill om gjeldskrisen: skolehefte; klassesett (30 stk.)	Kr. 200,-

Navn:

Adresse:

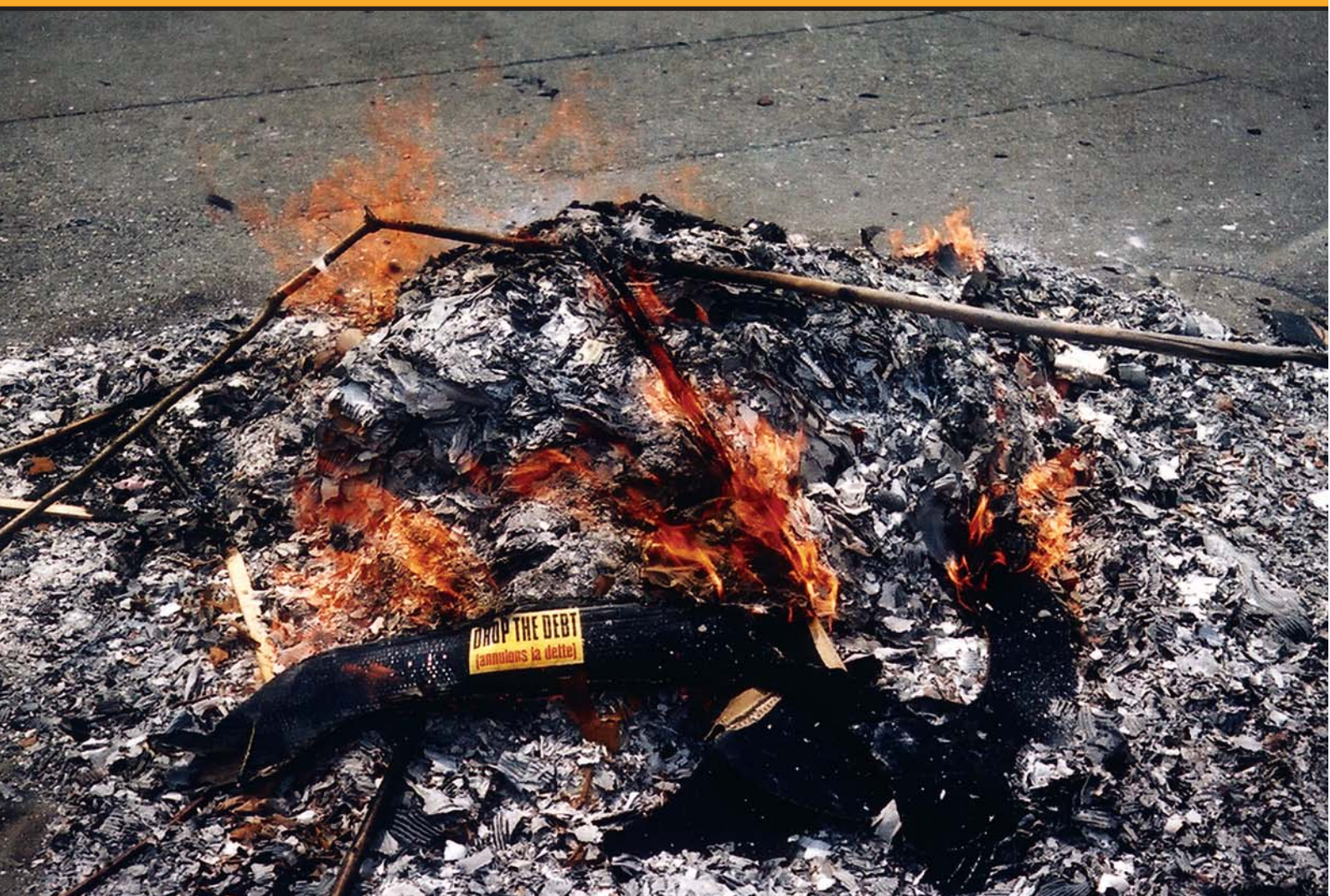
Postnr.:

Porto

Aksjon Slett U-landsgjelda
Storgata 11
0155 OSLO

Retur:
Aksjons Slett U-landsgjelda
Storgata 11
0155 OSLO

C-post

Nok et G8-møte er over uten at verdens ledere har tatt grep og løst gjeldskrisen. Foto: SLUG

Organisasjonene bak SLUG

Alternativt nettverk, Arbeidernes Ungdomsfylking, ATTAC Norge, Caritas Norge, Changemaker, De Grønne, Delta Internasjonalt, Diakonhjemmets Internasjonale Senter, Det Norske Misjonsselskap, Det Norske Misjonsselskaps Ungdom, Elfenbenskystenforeningen, Europeisk Ungdom, Fellesrådet for Afrika, Foreningen for internasjonale vann- og skogstudier, FORUT, Framtiden i våre hender, Frikirkenes globale informasjon, Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, Kirkens Nødhjelp, KRFU, Kvekerne, Kvinnefronten, Latin-Amerikagruppene, Den norske kirke, Natur og ungdom, Norges fredslag, Norges KFUK/KFUM, Norges kristelige studentforbund, Norges naturvernforbund, Norges sykepleierforbund, Norges unge katolikker, Norsk Folkehjelp, Norsk misjonsråds bistandsnemnd, Norsk målungdom, Norsk lærerlag, Norsk studentunion, Norsk sykepleierforbund, Norske katolikkers kvinneforbund, Operasjon Dagsverk, PRESS, Psykologer for fred, Redd barna, Ressursforeningen, Rød ungdom, SAIH, Senterungdommen, SOS rasisme, Sosialistisk opplysningsforbund, Sosialistisk ungdom, Strømmestiftelsen, TenDenS, Unge høyre, Unge venstre, Utviklingsfondet, Venner av Uganda, World View Rights

